

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, stosowania przemocy w rodzinie ucznia.

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jarosława Iwaszkiewicza w Białymstoku

Procedura została opracowana na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) (Załącznik nr 3) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. nr 209, poz. 1245) (Załącznik nr 2) .

Procedura określa sposób postępowania pracowników szkoły w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa przemoc jako naruszenie podstawowych praw człowieka poprzez jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin, a także osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zachowaniem prawnie zabronionym, jest przestępstwem określonym w prawie, za które grożą określone sankcje karne.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które stanowi zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób: ofiar, sprawców oraz świadków. Skutki jej są długotrwałe, dlatego im szybciej podejmie się działania, aby zatrzymać przemoc, tym mniejsze będą koszty emocjonalne pozostawania w takiej trudnej sytuacji.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych funkcji, przypisane indywidualne role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, złamane zostają reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc dotyka ludzi bez względu na wiek, płeć i status społeczny. Może więc zdarzyć się nie tylko w rodzinach z tzw. „marginesu społecznego”. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na status materialny i społeczny, wiek, poziom wykształcenia czy wykonywany zawód.

Przemoc w rodzinie jest działaniem:

- zamierzonym i nieprzypadkowym, skierowanym przeciwko innym członkom rodziny,
- naruszającym prawa i dobra osobiste ofiar, w tym prawo do nietykalności fizycznej, szacunku i godności,
- powodującym ból i cierpienie, co w efekcie skutkuje mniejszą zdolnością ofiary do samoobrony,
- wykorzystującym wyraźną asymetrię sił, w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (np. ze względu na wiek: dziecko- dorosły).

Formy przemocy

- przemoc fizyczna polega na używaniu fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania, wywołania lęku. Zalicza się do niej bardzo szeroki wachlarz zachowań sprawcy, między innymi: popychanie, wykręcanie rąk, szarpanie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, ciskanie w kogoś przedmiotami, oparzenie itp.,
- przemoc psychiczna niesie za sobą stałe poczucie zagrożenia, wytwarza atmosferę napięcia i niepewności. Ma na celu spowodowanie zachwiania pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Zalicza się do niej: wyśmiewanie poglądów, wyglądu, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie) itp.,
- przemoc seksualna polega na przedmiotowym traktowaniu i wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych sprawcy,
- przemoc ekonomiczna to działania prowadzące do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy. Zalicza się do niej: uniemożliwianie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny itp.

W ramach procedury szkoła podejmuje działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w szczególności wobec dzieci,
- 2) udziela informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) udziela informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 4) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii.

Działania wstępne, rozpoznanie sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie przemocy.

1. W przypadku zauważenia przez pracowników szkoły siniaków, zadrapań, miejscowych oparzeń lub innych widocznych obrażeń, a także nadmiernej lękliwości, niepokojących odruchów, wzmożonej agresji mogących świadczyć o stosowaniu wobec dziecka przemocy, należy o tym niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły/ wice dyrektora, pedagoga, psychologa szkolnego.
2. Nauczyciel, wychowawca, pedagog lub psycholog sporządza notatkę służbową, w której dokonuje opisu obrażeń dziecka lub jego niepokojących zachowań.
3. Dyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog lub wychowawca wzywa rodziców w celu wysłuchania wyjaśnień dotyczących zauważonych obrażeń na ciele dziecka lub niepokojących zachowań. Z rozmowy tej sporządza się notatkę służbową.
4. Po zapoznaniu się z okolicznościami, dyrektor szkoły, pedagog lub psycholog szkolny, podejmuje decyzję o wszczęciu procedury: „Niebieska Karta – A” oraz „Niebieska Karta – B”

Wszczęcie procedury „Niebieska Karta”

1. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez wychowawcę, nauczyciela, pedagoga szkolnego lub psychologa, specjalistę w porozumieniu z dyrektorem szkoły, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
2. Druk A wypełnia się na podstawie rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie.
3. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wypełnienie następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.
4. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.

5. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
6. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
7. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego.
8. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej z rodziny (np. rodzeństwa, babci, dziadka).
9. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być przeprowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
10. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” po uprzednim wypełnieniu rubryk dotyczących proponowanych instytucji pomocowych. Jeżeli osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu, albo osobie która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
11. Formularz „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.
12. Po wypełnieniu „Niebieskiej Karty – A” należy niezwłocznie (w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury) przekazać ją do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białymstoku.
13. Przed przekazaniem formularza „Niebieska Karta – A” należy wykonać kopię, którą pozostawia się w dokumentacji szkolnej.
14. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta-A” niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje go

członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, które dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta – C”.

15. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz „Niebieska Karta-A” wypełnia podmiot leczniczy, do którego osoba ta została przewieziona.
16. Zakończenie procedury następuje w przypadku:
- a) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
 - b) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań, dokonanego przez Zespół Interdyscyplinarny, który ma obowiązek powiadomić o tym podmioty uczestniczące w procedurze.

Instytucje udzielające wsparcia i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

ul. Malmeda Icchoka 8

Tel. 85 879 79 50

Komenda Miejska Policji,

Ul. Generała Józefa Bema 4 15 – 369 Białystok

Dyżurny Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku

tel. 47 711 24 73

- wydział Prewencji tel. 47 711 26 61

- wydział patrołowo interwencyjny tel. 47 711 34 70

Sąd Rejonowy w Białymstoku.

IV Wydział Rodzinny i Nieletnich

ul. Mickiewicza 103 tel. 85 665 62 04

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ul. Borsucza 2, 15 – 569 Białystok

Tel. 85 740 39 11, 85 740 39 98

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Ul. Włókiennicza 7, 15- 464 Białystok

Całodobowe numery interwencyjne:

85 879 79 46, 85 879 79 47, 85 879 79 48

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku- Przeciwdziałanie przemocy Domowej

Ul. Kombatantów 7 15- 110 Białystok

Tel. 85 744 72 72

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku

Ul. Słonimska 15/1 15- 028 Białystok

Tel. 85 732 1772 w.4

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Białymstoku

Ul. Mazowiecka 35

Tel. 85 742 34 34

Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

Ul Słonimska 15/1

15-028 Białystok

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie , Zespół Pracowników Socjalnych nr 3

Ul. Sienkiewicza 53, 15- 002 Białystok

Tel. 85 653 86 63.

WAŻNE TELEFONY:

- 997 – Policja, 112
- 801 120 002 – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Procedura opracowana przez:
Marta Dobrzyńska- wicedyrektor szkoły
Elżbieta Gryko- pedagog szkolny
Jakub Sosnowski – psycholog szkolny

Białystok 04.09.2023 r